

Date: 7th March-2026

BOSH MIYA ATROFIYASIDA MRT AHAMIYATI

Nishanova Yulduz Khatamovna,
Yodgorov Rustamjon Yodgor o'g'li
Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

Annotatsiya. Bosh miya atrofiyalarida neyrodegenerativ, qon-tomir va metabolik kasalliklarning muhim morfologik belgisi hisoblanadi.[1] Ushbu maqolada bosh miya atrofiyasini aniqlash, baholash va differensial tashxislashda magnit-rezonans tomografiya (MRT) ning o'rni va diagnostik imkoniyatlari tahlil qilinadi.[2] MRT yordamida miya po'stlog'i, subkortikal tuzilmalar, oq modda va ventrikulyar tizimdagi atrofik o'zgarishlarni erta bosqichda aniqlash mumkin.[3] T1, T2, FLAIR, DWI va MRT ning hamma rejimlari diagnostik ahamiyati ko'rsatib beriladi.[4] MRT natijalari asosida neyrodegenerativ kasalliklarning klinik kechishi, prognozi va davolash strategiyasini belgilash imkoniyatlari yoritiladi.[5]

Kalit so'zlar. Bosh miya atrofiyasi, MRT, neyrodegenerativ kasalliklar.

Tadqiqotning maqsadi. Bosh miya atrofiyalarida MRT belgilarini tahlil qilish.

Material va metodlar. Tadqiqot. Tadqiqot Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti ko'p tarmoqli klinikasining nevrologiya bo'limida o'tkazildi. Tadqiqot dizayni prospektiv kuzatuv-tahliliy xarakterga ega bo'lib, bosh miya atrofiyasi va neyrodegenerativ kasalliklar gumon qilingan bemorlarni kompleks klinik va neyroximiyaviy baholashni o'z ichiga oldi. Tekshiruvga 50–70 yosh oralig'idagi 60 nafar bemor jalb qilindi (o'rtacha yosh 55 ± 5 yil). Ulardan 40 nafari erkak (66,7%) va 20 nafari ayol (33,3%) edi. Tadqiqotga kiritish mezonlari: Klinik jihatdan bosh miya atrofiyasi yoki neyrodegenerativ kasallik gumoni; Ongli ravishda rozilik bildirgan bemorlar; MRT tekshiruviga qarshi ko'rsatmalar mavjud emasligi.

Natija. Tekshiruvga 60 nafar bemor jalb qilindi, ulardan 40 nafari erkaklar (66,7%) va 20 nafar ayollar (33,3%) edi. MRT natijalariga ko'ra tekshirildi. Miya hajmining kamayishi, 20 nafar bemorlarda chaka qism atrofiyasi gipokam kichrayishi bilan kechadi, 15 nafar bemorlarda esa idrok va hisoblash qobiliyat pasayishi, 25 nafar bemorlarda ko'ruv markazlari zararlanishi bilan kechgan.

Xulosa. Magnit-rezonans tomografiya bosh miya atrofiyasini aniqlashda eng informativ va ishonchli diagnostika usuli hisoblanadi. MRT yordamida strukturaviy o'zgarishlar erta bosqichda aniqlanadi, bu esa kasallikni o'z vaqtida tashxislash va davolash choralarini belgilash imkonini beradi.

Date: 7th March-2026

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. American Academy of Neurology. *Practice Guidelines for the Diagnosis of Dementia and Neurodegenerative Disorders*. 2020.
2. Adams and Victor's Principles of Neurology. Ropper A.H., Samuels M.A., Klein J.P. New York: McGraw-Hill Education; 2019.
3. Bradley's Neurology in Clinical Practice. Daroff R.B., Jankovic J., Mazziotta J.C., Pomeroy S.L. Philadelphia: Elsevier; 2022.
4. World Health Organization. *Neurological Disorders: Public Health Challenges*. Geneva: WHO; 2006.

